

EDUCATIEF PAKKET YOUCA Action Day 2023

#nietjouwstereotype

YOUTH FOR
CHANGE
AND ACTION

----- WWW.YOUCA.BE -----

Samen voor een samenleving vrij van seksueel geweld

Een educatief pakket over gendergerelateerd en seksueel geweld

“Dankzij mijn deelname aan dit project heb ik meer zelfvertrouwen gekregen en ruimte gecreëerd om met andere meisjes te delen. We praten vrijuit over de plaats van meisjes en vrouwen in de Senegalese samenleving en over de rollen die ons traditioneel worden opgelegd. Ik heb video's gemaakt om meisjes te sensibiliseren, zodat ze zich meer bewust worden van hun rechten”. - Marie Sow, 18 jaar (Senegal)

Voorwoord

Beste leerkracht,

Wat leuk dat je aan de slag wilt gaan met het educatief pakket. Dit educatief pakket kwam tot stand in samenwerking met Plan België in het kader van de YOUCA Action Day 2023. Met de opbrengst van de YOUCA Action Day 2023 ondersteunen we een project van Plan Senegal en enkele kleinere projecten wereldwijd in het kader van #nietjouwstereotype. Plan wil, samen met jongeren, strijden voor een samenleving vrij van seksueel geweld.

Seksueel geweld is een wereldwijd probleem. Zo blijkt uit de UN-MENAMAIS-studie dat twee derde van de Belgische bevolking in diens leven te maken krijgt met seksueel geweld.

Wereldwijd wordt minstens één op de drie vrouwen ermee geconfronteerd. Seksueel geweld betreft alle vormen van seksuele interactie waarbij iemands grenzen niet worden gerespecteerd. Gendernormen en -stereotypen die de oneerlijke machtsverhoudingen tussen verschillende genders in stand houden, dragen bij aan de normalisering van seksueel geweld. Deze cultuur van straffeloosheid voor daders, dat victim blaming in de hand werkt, heeft een negatieve impact op iedereen van de samenleving.

Daarom wil Plan Senegal samen met jongeren deze stereotypen ontcrachten en zo verandering brengen. De Senegalese jongeren vormen mee de actoren van het project en proberen de boodschap uit te dragen naar hun gemeenschap. Via lokale acties, zoals voetbaltoernooien en radiouitzendingen, willen ze een positief klimaat creëren om gendergelijkheid te bevorderen.

Met deze lessenreeks raken wij diverse thema's aan die te maken hebben met het overkoepelende thema #nietjouwstereotype.

Inhoudstafel

Voorwoord	2
Plan International België	5
○ Wie zijn wij	5
○ Educatieve principes	5
Tot elk meisje vrij is	6
○ Waarom streven naar gendergelijkheid?	6
○ Gendergerelateerd geweld	7
○ Seksueel geweld	7
○ Positieve mannelijkheid	8
Samen tegen seksueel geweld: Senegal	9
○ Senegal: landinfo	9
○ Seksueel geweld: cijfers + achtergrond	11
Het project	13
Overzicht educatieve activiteiten	15

Plan international België

Wie zijn wij

Plan International België is een onafhankelijke Belgische ngo, lid van Plan International, die kinderrechten en gelijkheid voor meisjes verdedigt in meer dan 80 landen. Sinds 1983 helpt Plan International België kinderen en jongeren om zelfstandiger in het leven te staan. We geven hen de mogelijkheid hun toekomst te veranderen. We zorgen ervoor dat meisjes van bij de geboorte tot ze volwassen zijn dezelfde kansen krijgen als jongens: naar school gaan of een opleiding volgen, een degelijk beroep uitoefenen, inspraak hebben en verandering brengen in hun maatschappij, zelf beslissen over hun leven en hun lichaam en zich vrij van geweld ontplooien.

Plan ziet het als haar opdracht om ondersteuning te geven aan kinderen en jongeren in het waarborgen van hun rechten. Dit kunnen we uiteraard niet doen zonder naar hen te luisteren en hen te betrekken bij onze besluitvorming. Door te luisteren naar wat kinderen en jongeren ons vertellen, dragen we bij tot de realisatie van hun recht op participatie en zorgen we ervoor dat ons werk een zo groot mogelijke impact heeft. Plan heeft een ruim projectportfolio in Afrika, Azië, Latijns-Amerika en Europa, waarin jongerenparticipatie centraal staat.

Educatieve principes

Met onze educatieve materialen zetten we in op verschillende competenties die bijdragen aan een volledige ontwikkeling, in hoofd, hart én handen.

HOOFD - Jongeren weten wat het verschil is tussen gender en geslacht, krijgen inzicht in wat genderdiversiteit betekent, (on)gelijkheid betekent. Ze begrijpen wat seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld betekenen en hoe ze dat kunnen herkennen. Ze maken kennis met het begrip enthousiaste toestemming en het wettelijke kader hierrond in België. Ze kennen de verschillende platformen waar ze terecht kunnen in geval van seksueel grensoverschrijdend gedrag of seksueel geweld. Activiteiten: 1 -2 -3-4-5-6.

HART - Jongeren ontwikkelen een positieve houding ten opzichte van genderdiversiteit en gendergelijkheid. Zij beseffen dat seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in onze maatschappij niet toelaatbaar zijn. Ze zijn ervan overtuigd dat zij hier actief tegen kunnen optreden, zoals ook jongeren op andere plaatsen in de wereld dat doen om zo de gezamenlijke strijd tegen schadelijke gendernormen aan te gaan.

HANDEN - We oefenen de jongeren in het (h)erkennen van genderdiversiteit en het herkennen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. We leren hun de vaardigheden om hiermee om te gaan, om zelf daden te stellen die verandering kunnen teweegbrengen. Zo worden zij de Champions of Change van hun eigen leven en dat van anderen in hun omgeving en wereldwijd. Activiteiten 2- 3- 4- 6.

Tot elk meisje vrij is

Waarom streven naar gendergelijkheid?

"Gendergelijkheid is meer dan een doel op zich. Het is een voorwaarde om de uitdaging aan te kunnen gaan de armoede te verminderen, duurzame ontwikkeling te bevorderen en goed bestuur op te bouwen." - Kofi Annan, Ghanees diplomaat en 7e secretaris-generaal van de VN 1938-2018

Meisjes en vrouwen maken meer dan de helft van de wereldbevolking uit. Overal zijn ze slachtoffer van hardnekkige stereotypen en discriminatie. Meisjes de kansen ontnemen om een opleiding te volgen, leiderschapsrollen op te nemen, zelf keuzes te maken over hun leven en hun lichaam, en zichzelf vrij van geweld te ontplooien, betekent dat de helft van de wereldbevolking geremd wordt in de volle ontwikkeling van haar potentieel.

De specifieke situatie van **meisjes** verschilt van land tot land. Elke context heeft zijn eigen historische, politieke, economische, sociale of culturele kenmerken die meebepalen welke kansen jongeren krijgen. In België hebben we de voorbije decennia grote stappen voorwaarts gezet op vlak van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Toch blijven stereotypen, vooroordelen en discriminatie in de weg staan. Deze aspecten herkennen, erkennen, kennen en onkrachten is een belangrijke stap op weg naar een wereld waarin jongeren ongeremd hun eigen keuzes kunnen maken.

Ook **jongens** krijgen te maken met stereotypen en worden door hun maatschappij in een bepaalde richting geduwd op vlak van denken en gedrag. Investeren in gelijke kansen heeft een positief effect op de hele samenleving: meisjes, jongens, mannen, vrouwen; individuen, gezinnen en de gemeenschap. De wereld wordt pas rechtvaardiger als iedereen dezelfde kansen krijgt. Daartoe moeten meisjes en jongens als gelijkwaardig worden beschouwd. En dat zowel binnen hun familie als in de bredere samenleving. De strijd tegen genderongelijkheid is er dus één van en voor iedereen.

Plan International is zich ervan bewust dat ook het handhaven van de mensenrechten van jongeren binnen de LGBTQI+ gemeenschap essentieel is om ervoor te zorgen dat de rechten van alle kinderen en jongeren gerespecteerd worden. Tegelijk erkent Plan dat er belangrijke veiligheids- en beveiligingsrisico's verbonden zijn aan het pleiten voor en het werken met kinderen en jongeren van alle seksuele **genderdiversiteiten** in contexten waar dit werk illegaal of zeer beperkt is. In het licht van de diverse risico's en ethische bezwaren wordt onze aanpak van het werken met en aan LGBTQI+ kwesties aangepast en gecontextualiseerd aan het land waar wij werken om te voorkomen dat lokale medewerkers en kinderen en jongeren zelf gevaar lopen. Dit betekent dat wij in sommige contexten projecten en initiatieven hebben waarbij wij LGBTQI+-rechten openlijk bevorderen, maar dat wij in andere contexten LGBTQI+-rechten niet openlijk zullen bevorderen.

Gendergerelateerd geweld

Gendergerelateerd geweld is geweld dat iemand wordt aangedaan omwille van gender, iemands biologisch geslacht, genderidentiteit of genderexpressie. Hoewel vrouwen onevenredig worden getroffen door gendergerelateerd geweld, omvat gendergerelateerd geweld meer dan geweld tegen meisjes en vrouwen. Het is een koepelbegrip waaronder vele vormen van geweld vallen, zoals seksisme, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, partnergeweld, gedwongen huwelijken, genitale verminking, mensenhandel, femi(ni)cide en geweld tegen trans, non-binaire en intersekse personen. Gendergerelateerd geweld brengt slachtoffers schade toe op fysiek, psychologisch, seksueel en/of economisch vlak.¹ Gendergerelateerd geweld (GGG) treft wereldwijd ² meer dan één op de drie vrouwen en is een verwoestende pandemie die onopgemerkt blijft. Geweld tegen vrouwen en meisjes is een ernstige schending van hun mensenrechten en heeft aanzienlijke gevolgen voor hun welzijn en gezondheid. Uit cijfers van de Verenigde Naties blijkt dat, in 2020, wereldwijd iedere elf minuten een vrouw of meisje in haar huis vermoord werd. Eén op de drie vrouwen krijgt in haar leven te maken met fysiek en/of seksueel geweld door een partner.³

¹ <https://rosavzw.be/nl/themas/geweld-en-seksuele-discriminatie/gendergerelateerd-geweld>

² WHO, Global Database on the Prevalence of Violence Against Women, 2018.

³ United Nations Office on Drugs and Crime (2021). Moorden op vrouwen en meisjes door hun intieme partner of andere familieleden Wereldwijde schattingen 2020.

Seksueel geweld

"Geweld is een van de instrumenten die gendernormen gebruikt om het patriarchaat in stand te houden. Het is slechts een middel, geweld is het middel, het echte probleem zijn de gendernormen en -rollen."

Daniel Molina, Regional Gender and Inclusion Specialist at Plan International

Seksueel geweld is elke handeling van seksuele aard die tegen de wil van een persoon wordt gepleegd. Het is een schending van mensenrechten én belemmert de autonomie en emancipatie van slachtoffers. Het vormt ook een belangrijk obstakel voor ontwikkeling vanwege de sociale, economische en gezondheidsgevolgen die het met zich meebrengt. Seksueel geweld is het gevolg van gendernormen die oneerlijke machtsverhoudingen tussen verschillende genders in stand houden en een cultuur van straffeloosheid voor daders en victim blaming in de hand werkt. Daarom is het belangrijk om deze stereotypen te ontcrachten en zo een einde te maken aan seksueel geweld. Geen enkele samenleving is vrij van seksueel geweld, ook al wordt het vaak onder gerapporteerd omdat het gerechtvaardigd of genormaliseerd is als gevolg van schadelijke opvattingen over vrouwen. Als gevolg van de ingestelde vrijheidsbeperkingen tijdens de COVID-19-pandemie, steeg het aantal vrouwen en meisjes dat slachtoffer werd van seksueel geweld dramatisch. Hierdoor is de vooruitgang inzake het beëindigen van gendergerelateerd geweld tegen 2030 naar alle waarschijnlijkheid met een derde afgenomen.⁴

⁴ UNDP (2020). Effect van de Covid-19-pandemie op gezinsplanning en het beëindigen van gendergerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking en kinderhuwelijken.

Positieve mannelijkheid

"Durf verantwoordelijkheid te nemen, je gevoelens en gedachten bloot te leggen en je kwetsbaar op te stellen. Volgens mij is er niet één definitie van mannelijkheid en kunnen mensen die anders invullen. Wat voor mij mannelijkheid betekent, kan voor iemand anders totaal anders zijn."

Yves Kabwe Kazadi, trainer en brugfiguur voetbalploeg FC City Pirates

Gendergerelateerd geweld is diepgeworteld in structurele genderongelijkheid en daarom vraagt deze specifieke vorm van geweld om een alomvattende en integrale aanpak verankerd in het beleid voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Het belang van positieve mannelijkheid mag hierbij niet onderschat worden. We moeten jongens en mannen als bondgenoten meenemen in de strijd voor gendergelijkheid. In het algemeen zijn mannen en jongens bevoorrecht door de bestaande machtsverhoudingen in de samenleving. Maar wanneer ze geconfronteerd worden met sociale verwachtingen - fysieke dominantie, het niet kunnen uiten van emoties, beperkt aantal vriendschappen, het willen bewijzen van hun mannelijkheid aan de hand van risicovol gedrag, enzovoort - wint er niemand. Door het verband aan te tonen tussen de sociale druk en de machtspositie die jongens en mannen bezitten, zijn zij beter in staat om te begrijpen waarom gendergelijkheid een strijd is die ook hen ten goede komt. Daarom willen we bij Plan International deelnemen aan een paradigmaverschuiving om van gendergelijkheid een strijd te maken die mensen verenigt.

"Het probleem is de term solidariteit. Jongens zijn niet opgeleid of begrijpen de solidariteit niet. Zij zien het probleem wel, maar het is niet het hunne, dus solidariteit is geen concept dat in hun denken verankerd is. Het is interessant omdat het ook laat zien hoe toxische mannelijkheid ook eenzaam kan zijn, zelf absorberend en niet collectief. En dat heeft ook invloed op hoe je het collectief probeert vorm te geven met jongens".Daniel Molina

Senegal

Plan werkt sinds 1982 in Senegal om de rechten van kinderen en de gelijkheid van meisjes te bevorderen. Om dit te bereiken, werkt Plan samen met kinderen, hun gemeenschappen, de Senegalese overheid en maatschappelijke organisaties.

Landeninfo ⁵

⁵ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Senegal>

Senegal, officieel de Republiek Senegal, is een land in Afrika dat grenst aan Mali, Guinee, Guinee-Bissau, Gambia en Mauritanië. De rivier de Sénégal vormt de grens tussen Senegal en Mauritanië. Senegal was een Franse kolonie tot 1960 en werd op 20 augustus 1960 formeel onafhankelijk.

Officiële landstaal	Frans is de officiële taal. Daarnaast worden er nog verschillende talen gesproken o.a. Wolof (in Dakar), Pulaar, Serer, Cangin en Jola. In totaal worden er 39 talen gesproken in Senegal.
Hoofdstad	Dakar
Regeringsvorm	Republiek
Regeringsleider	President Macky Sall
Religie	Islam 94%, christendom 6%
Oppervlakte	196.722 km ² (= 6,4 x België)
Inwoners	16,88 miljoen 42 % van de inwoners woont op het platteland 58 % in de steden.
Analfabetisme	mannen 35%, vrouwen 61%
Gemiddelde levensverwachting	62 jaar
Etnische groepen	Wolof 41%, Fulbe / Tukolor 34%, Sérères 15%, Diola 5%, een aantal andere kleinere bevolkingsgroepen
Armoede	33,4% van de bevolking leeft onder de onder de armoedegrens

Samen voor een samenleving vrij van seksueel geweld

Seksueel geweld: een schending van de mensenrechten en een belemmering voor ontwikkeling⁶

In Senegal leiden patriarchale tradities, slechte levensomstandigheden en gebrekkige wetshandhaving tot een schending van de rechten van kinderen en jongeren, met name van meisjes. De prioriteiten van Plan International Senegal zijn: (1) bescherming van kinderen tegen geweld, in het bijzonder meisjes, tegen GGG; (2) verbetering van de gezondheidsdiensten; (3) toegang tot veilig, inclusief en kwaliteitsvol onderwijs, ook in noodsituaties; (4) organisatie van opleidingen in sleutelvaardigheden om de inzetbaarheid en het ondernemerschap van jongeren te vergroten.

⁶ [The State of Girls' Rights in Senegal\(planinternational.be\)](http://planinternational.be)

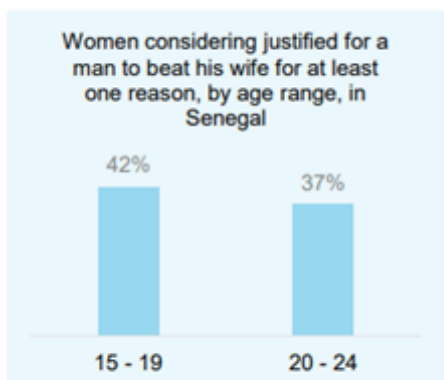

FIGURE 2: DHS, SENEGAL, 2017

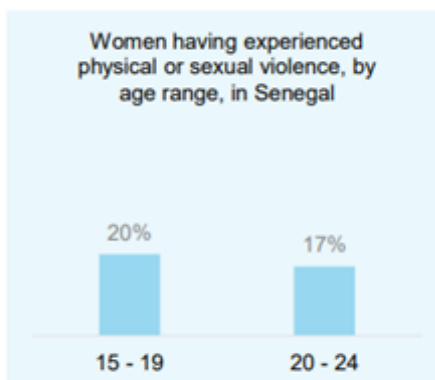

FIGURE 1: DHS, SENEGAL, 2019

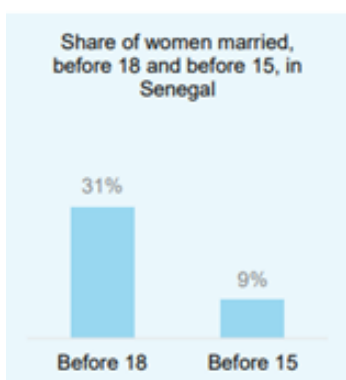

FIGURE 4: SAVE THE CHILDREN, CHILD MARRIAGE IN SENEGAL, 2017

 78%
OF WOMEN HAVE EXPERIENCED DOMESTIC VIOLENCE IN A LIFETIME

Wist je dat...

- in Senegal 1 op de 16 adolescente meisjes en 1 op de 11 jonge vrouwen seksueel misbruikt werd.⁷
- slechts 15% van de jonge vrouwen in Senegal zegt in de positie te zijn om seks met hun echtgenoot of partner te weigeren.⁸
- 1 op de 2 mannen in België gelooft dat een slachtoffer medeverantwoordelijk kan zijn voor haar aanranding.
- 1 op de 5 jongeren in België gelooft dat ze in een relatie niet kunnen worden beschuldigd van verkrachting.⁹
- 91% van de meisjes en jonge vrouwen in België al eens seksueel geïntimideerd werd op openbare plaatsen en slechts 7% van de bevraagde jongeren meldde deze incidenten bij de politie.¹⁰
- er weinig cijfers zijn omdat seksueel geweld nog te veel genormaliseerd wordt in veel plekken in de wereld, ook België!

⁷ ANSD, Enquête Démographique et de Santé Continue, 2018.

⁸ Plan International België, De situatie van de rechten van meisjes in Senegal, januari 2022.

⁹ Amnesty International, Speciaal dossier over verkrachting in België, 2020.

¹⁰ <https://www.planinternational.be/nl/blog/slachtoffer-seksuele-intimidatie>

Senegal heeft een stevig wetgevend en institutioneel kader ontwikkeld om seksueel geweld tegen vrouwen uit te bannen. De staat heeft de belangrijkste internationale verdragen ter bescherming van de rechten van meisjes en vrouwen geratificeerd en een reeks wetten en beleidsmaatregelen goedgekeurd. Deze wetten en beleidsmaatregelen stellen verkrachting en seksuele uitbuiting strafbaar en kwamen bovendien tot stand dankzij een historische mobilisatie van vrouwen tegen geweld in het land.

Verkrachtingscultuur geworteld in gendernormen en patriarchale attitudes

Wetten en beleidsmaatregelen alleen volstaan echter niet om de onderliggende oorzaken van seksueel geweld uit te bannen. Seksueel geweld is het gevolg van gendernormen die de asymmetrische machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen in stand houden en zelfs versterken. Deze normen zijn informele regels van sociaal gedrag die mensen binnen dezelfde gemeenschappen delen en gaan over verwachtingen, rollen en machtsverhoudingen tussen meisjes en jongens, vrouwen en mannen. Ze ondersteunen een machtshiërarchie die over het algemeen mannen bevoordeelt, terwijl van vrouwen wordt verwacht dat zij gehoorzamen. Dit bevordert een cultuur van straffeloosheid voor daders en stigmatisering van overlevende van seksueel geweld.¹¹ Als gevolg van gevoelens van schaamte bij overlevende, angst voor stigmatisering en druk van de gemeenschap om de sociale samenhang te behouden is seksueel geweld een taboe.

¹¹ We gebruiken doorheen het educatief pakket 'overlevende van seksueel geweld' in plaats van 'slachtoffers van seksueel geweld'.

“Ouders praten er vaak niet over, omdat ze denken dat zwijgen beter is voor de toekomst van hun dochter.” [...] “Hier vinden mensen het een schande om hun kind verkracht te zien worden, ze houden te veel rekening met maagdelijkheid”.

een groep jonge vrouwen tijdens een workshop van Plan in Thiès

Gevoelens van schaamte in combinatie met een gebrek aan kennis van de wetten die seksueel geweld strafbaar stellen, leidt vaak tot een minnelijke schikking van gevallen van seksueel geweld, ten nadele van de rechten van de overlever van seksueel geweld:

“De leiders van de gemeenschap pleiten voor onderhandelingen omdat zij denken dat wat gedaan is, al gedaan is, en het dus geen zin heeft om een ander lid van dezelfde gemeenschap of familie op te sluiten”.

een groep meisjes en jonge vrouwen die in Thiès is geraadpleegd

Stigmatisering van overlevers van seksueel geweld is ook een belangrijke oorzaak van onderrapportage van seksueel geweld:

“Ze zien je als het makkelijke meisje in de buurt” [...] “Gevoel van walging ten opzichte van het slachtoffer”.

een groep meisjes en jonge vrouwen uit Thiés

Bovendien worden de meeste overlevers van seksueel geweld niet gesteund door hun ouders en familieleden, waardoor het gevoel van schaamte en schuld wordt versterkt.

Al deze verhalen benadrukken hoe sterk de gendernormen en de sociale druk zijn, die overheersen boven een positieve persoonlijke houding tegenover overlevers van seksueel geweld.

Het project in de regio Thiès Senegal

Plan International België wil gendergelijkheid bevorderen en seksueel grensoverschrijdend gedrag aanpakken via een gendertransformatieve aanpak. We kaarten de onderliggende oorzaken aan door gendernormen in vraag te stellen. De strijd tegen seksueel geweld is gebaseerd op gedragsverandering voor de hele gemeenschap: leiders, gezinnen, meisjes en jonge vrouwen én jongens en jonge mannen.

HOE GAAN WE DE STRIJD AAN TEGEN SEKSUEEL GEWELD?

Jongeren als drijvende kracht voor gendergelijkheid

Senegalese jongeren zullen workshops volgen om actoren voor verandering te worden, en gendergelijkheid in hun gemeenschappen promoten. Via voetbal spreken we over seksueel geweld om genderstereotypen te bestrijden en het zelfvertrouwen en de leiderschapsvaardigheden van jongeren vergroten. Jongens worden betrokken als belangrijke allies om positieve en geweldloze mannelijkheid te omarmen en zetten zich samen met meisjes in in de strijd tegen seksueel geweld.

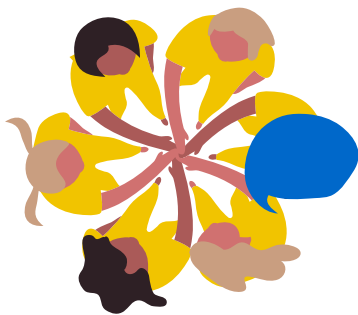
Beleidsbeïnvloeding en bewustmaking door en voor jongeren

Jongeren zijn experts van hun eigen leefwereld en dé belangrijkste actoren voor verandering in dit project. Samen zullen ze lokale acties organiseren om de strijd aan te gaan tegen seksueel geweld en zo bijdragen tot meer gendergelijkheid in hun gemeenschappen. Dit doen ze door in dialoog te gaan met hun ouders en gemeenschapsleiders, voetbaltoernooien en radio-uitzendingen te organiseren op lokaal en nationaal niveau.

Ouders, gemeenschaps-, religieuze en politieke leiders betrekken

Om een positief klimaat te creëren om gendergelijkheid te bevorderen en de rechten van meisjes die al eens seksueel geweld hebben meegemaakt, zal het project ouders, gemeenschaps-, religieuze en politieke leiders engageren om ook hun kennis over gendergelijkheid te ontwikkelen, een positieve houding tegenover meisjes positieve en geweldloze mannelijkheid aan te nemen om de strijd tegen seksueel geweld in gemeenschap te ondersteunen.

Onze activiteiten

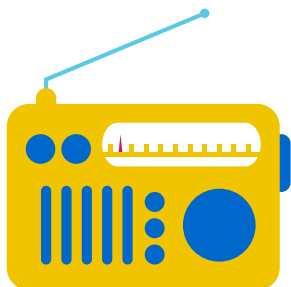
Genderclubs

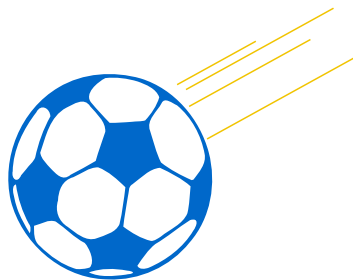
Beleidsbeïnvloeding

Gemeenschap mobiliseren

Via media

Sport als middel

Internationale uitwisseling

Overzicht educatieve activiteiten

Titel	Inhoud	Werkvorm	Duur
Activiteit 1: Kahoot-time!	Aan de hand van een quiz leren de leerlingen meer over Senegal, het project van Plan International en seksueel geweld. Een ideale introductie op de campagne #nietjouwstereotype of om de kennis te testen tussendoor.	Leerspel, groepswork, klasgesprek	15'
Activiteit 2: Geslacht of gender?	Geslacht en gender, twee termen die nauw aan elkaar verwant zijn maar wat is nu exact het verschil? Met deze activiteit reflecteren de leerlingen op hun eigen gendergerelateerde ervaringen. Ze leren een onderscheid maken tussen wat biologisch bepaald is en wat sociaal bepaald is. Welke gender(on)gelijkheid bemerken ze in hun ervaringen?	Reflectie-oefening, klasgesprek	30'
Activiteit 3: De genderkoek	Gender is een paraplueterm waaronder verschillende dimensies vervat zitten. Dit kan zorgen voor verwarring en onduidelijkheid. Aan de hand van de figuur van de genderkoek leren de leerlingen de begrippen: biologisch geslacht, genderexpressie, genderidentiteit en seksuele oriëntatie. In een tweede deel worden een aantal stellingen behandeld in de klasgroep.	Leerspel, klasgesprek	50'
Activiteit 4: Seksueel grensoverschrijdend gedrag	Gendergerelateerd geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn ernstige problemen, maar wat wordt daar onder verstaan? Hierop gaan wij in in deze les zodat de leerlingen zelf situaties kunnen inschatten. Het creëren van een veilige klasomgeving is een voorwaarde voor het delen van persoonlijke ervaringen.	Klasgesprek, groepswork	80'

Activiteit 5: Enthousiaste toestemming + de wet	<p>In een eerste deel wordt de Belgische wetgeving rond seksueel grensoverschrijdend gedrag toegelicht via een quiz. In een tweede deel leren de leerlingen wat 'enthousiaste toestemming' inhoudt.</p>	<p>Klasgesprek, leerspel, groepswork</p>	<p>40'</p>
Activiteit 6: Waar kan ik terecht?	<p>Stel dat jij of iemand uit je dichte kring slachtoffer wordt van seksueel geweld. Wat kan je dan doen? De leerlingen zoeken zelfstandig informatie op over verschillende instanties. Daarna beargumenteren ze welke instantie(s) ze kunnen contacteren voor de casussen. Deze les kunnen de leerlingen <u>individueel via een werkblad voltooien</u>.</p>	<p>Oefening, zelfstudie of groepswork met klasgesprek</p>	<p>'50</p>
Activiteit 7: Hoe grijp ik in bij seksueel geweld?	<p>Wat als je seksueel grensoverschrijdend gedrag ziet gebeuren? Je wil reageren. Maar hoe? De 5 A's van Sensoa bieden de leerlingen handvatten om in te grijpen. Verder denken de leerlingen na over hun eigen gendervooroordelen rond seksueel geweld.</p>	<p>reflectieoefe ning, klasgesprek</p>	<p>'50</p>

Wil je klas zich nog verder verdiepen in het thema en de projecten? In de inspiratiebundel vind je nog meer inspiratie!

Veel succes!

Groetjes
Anke (YOUCA) & Mieke (Plan International België)

Bij vragen kan je steeds terecht bij ons!

Anke Steenwegen
anke.steenwegen@youca.be

Mieke Verwaest
Mieke.Verwaest@planinternational.be